

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-55.
Ček račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din.
Uredništvo: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-55.
Rokopisov ne vračamo.

Št. 103.

Ljubljana, četrtek 7. maja 1936

Leto II.

Ničesar se niso naučili in ničesar niso pozabili.

De Panest.

Dnevna pratika

Četrtek 7. maja 1936. Katoličani: Stanislav. Pravoslavni: 24. aprila 1936. Sava.

Dežurne lekarne v Ljubljani

Četrtek: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta; Mr. Hočevar, Celovška cesta; Mr. Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Vreme

Evropa. Depresija z oblačnim vremenom in dežjem na južni polovici Evrope. Visok pritisk na severu.

Jugoslavija. Oblačno na zapadu, z dežjem na severu države. Caribrod 6 C, Mostar 23 C.

Napoved za danes. Oblačno z dežjem na zapadu. Temperatura brez znatnih sprememb. Sonce vzhaja ob 4.20, zahaja ob 18.50.

Gledališče

Začetek ob 20. uri

7. aprila, četrtek: Juarez in Maksimilijan. Red Četrtek.

8. aprila, petek: ob 15. uri Družinski oče. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.

Kino

Sloga: Mladost zmaguje.
Matica: Zločin v mornarici.
Union: Poročim kogar hočem.
Šiška: Maček v vreči.
Ideal: Vse radi glasbe.
Kino Ptuj: Zmaga sreča.

Borza

Ljubljana, 7. maja.

Današnja povprečna vrednost
tujega denarja

	Dinarjev
1 hol. goldinar	29.78
1 nemška marka	17.61
1 belga	7.43
1 šv. frank	14.27
1 angl. funt	217.23
1 am. dolar	43.71
1 fr. frank	2.29
1 Kš.	1.81

V privatnem kliringu

1 avstr. šiling	9.20
1 nemška marka	13.95
1 angl. funt	250.00

Nevidni človek?

PRIDE! KINO SLOGA!

Umrl je v Vevčah — Devica Marija v Polju g. Pilz Anton, uradnik v p. N. p. v m. Preostali naši sožalje!

Cerkvene vesti. g. Matija Medvešek, vikar pomočnik v Dolu pri Hrastrniku, je imenovan za provizorja istotam. Za kn. šk. konzistorijalnega svetovalca in naddekanu v naddekanatu Maribor levi breg, je imenovan stolni kanonik in ravnatelj dijaškega doma semenišča g. dr. Alojzij Osterc.

Borba med kmeti in mesarji — Uboj na Vranskem — Dve mladi žrtvi — Mrtvec pred hišo — Ugasle filmske zvezde — Tipi današnje matere — Pajman v rokah pravice — V Napoleonovem rojstnem kraju

Po zmagi: vse jasno

Negušove Abesinije ni, zdaj bo mir...

London, 6. maja. n. Zavzetje Addis Abebe po italijanski vojski pomeni zaključek marša iz Desija v abesinsko prestolnico in vojne sploh. Italijanske čete v svojem pohodu iz Desija v Addis Abebo niso v splošnem naletele na nikak odpor.

Največja ovira pri napredovanju je bil dež, ki je ceste popolnoma omehčal. Maršal Badoglio je prevzel poveljstvo nad motoriziranimi oddelki v spremstvu svojega generalštaba in svojega sina Maria. Z vsem potrebnim so čete oskrbovali avioni. Radi slabega terena so morale kolone italijanske vojske pustiti na potu mnogo materijala, ki je oviral pohod. Addis Abeba je sedaj definitivno padla.

Konzervativci odobravajo poraz...

London, 6. maja. n. Ob priliki zavzetja Addis Abebe so britanski listi zavzeli zelo različna stališča. Delavski in liberalni listi stojijo na stališču, da je treba sankcije do Italije še nadalje izvajati, dočim je konzervativni tisk naklonjen Italiji in v načelu odobrava zavzetje Addis Abebe, z zaupanjem, da se bo sedaj vendar atmosfera malo zjasnila in da se bo mogel skleniti kak mir. Konzervativni Daily Telegraph komentira izjavo Mussolinija ter pravi: »Načelo sile, katero propovedava italijanski vodja, je polno nevarnosti za vsako državo, ki je nezadostno zavarovana v pogledu državne obrambe. DN ob tej priliki ni imelo uspeha, vendar to ne pomeni, da bo s tem tudi propadlo. Moramo pa smatrati za svojo dolžnost, da naredimo, kar je potrebno, da se ta ustanova preuredi in uvrsti. Glede Velike Britanije ne obstoji nikakšen razlog, s katerim bi se mogla menjati britanska politika zvestobe do DN in spoštovanje do vseh njegovih enoglasno izrečenih odločitev.«

Italijani: Sankcije naj se ukinejo!

London, 6. maja. n. V dolnjem domu je govoril predsednik italijanskega zavoda za zunanjo politiko Pirelli, ki je prišel v London z misijo, da popravi odnose med Anglijo in Italijo. Pirelli je v svojem govoru dejal, da je sedaj potrebno, da se sankcije ukinejo,

ker je v resnici abesinsko vprašanje že rešeno. Sankcije itak niso doprinesle nikakih rezultatov. Pirelli je naglasil, da želi Italija sodelovanja z Anglijo kot veliko kolonialno silo, da pa se mora tudi Italijo smatrati za enako.

Roparski napad na italijansko poslaništvo

London, 6. maja. n. Nocoj je neka roparska banda napadla italijansko poslaništvo v Addis Abebi. Takoj je bila zahtevana pomoč od italijanske komande v mestu, ki je poslala poslaništvu na pomoč dva oficirja in 50 vojakov. Roparski napadalcii so nato zbežali.

Roosevelt še molči

Washington, 6. maja. h. Predsednik Roosevelt je včeraj sprejel v »beli hiši« novinarje. Roosevelt ni hotel dati nikakega odgovora na vprašanja novinarjev glede bodočega stališča USA glede na novo stanje v Abesiniji. Predsednik je glede na roparske napade na ameriško poslaništvo rekel, da so ti dogodki ropanja najdramatičnejša epizoda zadnjih dogodkov.

Krofta je dospel

Beograd, 6. maja. Danes zjutraj je prispel v Beograd češkoslovaški zunanji minister Krofta. Na kolodvoru ga je poleg drugih

pričakoval tudi jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović.

Mussolinijevo poročilo

Rim, 6. maja. i. Mussolini je poslal maršalu Badogliu sledečo brzojavko: »Milijoni Italijanov je zbranih na trgih, kjer z radostjo pozdravljajo vhod naših oddelkov v Addis Abebo.«

Ovacije kralju

Rim, 6. maja. i. Po govoru predsednika vlade Mussolinija, katerega je imel v zvezi z zavzetjem abesinske prestolnice, je velika masa ljudi krenila nato pred kraljev dvorec, kjer je priredila navdušene ovacije kralju. Kralj, kraljica in princeza Marija so se pokazali na balkonu ter odzdravili na navdušene izraze simpatije italijanskega naroda do kraljeve hiše.

Novi vojaški atašei. Za atašeje v Rumunijo in Poljsko sta imenovana peh. polkovnik Junij Musić, za Madjarsko pa topniški major Dragutin Mišković.

LEON BLUM

voditelj francoskih socialistov, ki so dobili pri zadnjih volitvah največ mandatov. Zato je verjetno, da bo sestavil novo vlado Blum.

DR. STANE RAPE,

šef ljubljanskega aerodroma, kjer je z majem otvorena letalska sezona.

Te dni so v Ljubljani na Saškem zborovali stenografi. Pošta je za to priliko oskrbela poseben steno grafski poštni žig, kakor ga kaže naša slika. To je doslej šele drugi primer v zgodovini, da so uporabili na poštnem žigu steno grafija.

OPAZKE DNEVA

Ljubljana, 6. maja.

G. minister brez portfelja dr. Miha Krek je imel tudi v Poljanah nad Škofjo Loko shod, o katerem prinaša današnji »Slovenec« tole poročilo:

Pri starih Grkih so se prepirali o rojstnem kraju učenjaka Homerja. Sedem mest se je prerekalo, kje je bil Homer rojen. Vsako izmed teh mest je hotelo biti rojstni kraj Homerja. Nekaj podobnega se godi sedaj našemu ministru dr. Kreku. — Bohinjci pravijo naš rojak je, v Poljanah trdijo isto, v Leskovci pa nič drugače. Da je minister Krek moral včeraj na shod v Poljane ni bil edini izmed razlogov ta, ker je Poljanska dolina hotela videti svojega rojak-ministra.

Na ministrov shod se je včeraj zbralo v Poljanah toliko ljudi, kot jih še ni bilo na nobenem shodu, odkar ni več rajnega Evangelista Janeza »Kreka«. Evangelista Janeza Kreka, je poznala vsa Selška in Poljanska dolina kot svojega poslanca. Dokler je bil še mlajši, so ga nazivali Stokov pob iz Selc; Poljanska dolina pa je hotela, da bi poznala sedanjega Kreka.

Na primeren način se jim je tam včeraj minister Krek predstavil, ko se je začuden nad toliko množico vprašal ter dejal: »Vem, da je mnoge izmed vas pripeljala semkaj radovednost kakšen je tisti pob iz Leskovce, ki je minister postal. Pa so ljudje tega poba silno radi poslušali. Kajti vztrajali so 2 uri na shodu, če tudi so bili izpostavljeni precej toplemu soncu.

Lepo je govoril minister Krek, o skupnosti kot se kaže v družini, v Zadrugah, v vasi in tako tudi omenjal slovensko katoliško skupnost v državi. Preko vojaške diktature iz leta 1929 je prešel na diktaturo strankarskih eksponentov, ko je slovenski ban Marušič hotel razpustiti in uničiti vse, kar je slovenskega in katoliškega. Zgodovina bo pisala, da slovenski ban v dravski banovini ni bil nič manj krut, kakor so bili drugod nad našimi slovenskimi brati izven države. Vse je diktator Marušič s svojimi pomočniki hotel razpustiti, toda ni se mu pa posrečilo razpustiti naših slovenskih src in našega zdravega slovenskega razuma. Zvestoba, ki jo je slovenski človek pokazal v tistih časih, je občudovanja vredna, t. j. zvestoba do svojega naroda, do svojega milega jezika, do države in vere.

V nadaljnjem govoru se je g. minister dotaknil vprašanja zakaj smo lani vstopili v vladu, ko smo morali vedeti že vnaprej, da bomo našli samo razdejanje. K temu nas je gnala ljubezen do države, ljubezen do naroda in ljubezen do nesebičnega dela za narod in državo.

Ko je minister Krek nastopal koliko dela in skrbne nege bo že treba, predno bo ozdravljen bolnik (razmera, ki so bile nastale v dobi diktature, je primerjal človeku, ki je 5 let od dneva v dan zapadel v hujšo in težjo bolezen), ki potrebuje zdravi in sicer primernih ter boleznih odgovarjajočih. Dotaknil se je tudi drugih aktualnih vprašanj kot n. pr. od-

Borba med kmeti in mesarji

„Gospodarska sloga“; njeno delo v Sloveniji in Združenje mesarjev

Ljubljana, 6. maja.

Naš poročevalec je imel priliko prisostvovati seji izvršnega odbora slovenske »Gospodarske sloge« reg. zadruga z omejeno zavezo, ki si je postavila za cilj svojo organizacijo na zadrugi podlagi po vsej Sloveniji razširiti tako, da bo v čim večji meri kos po vzgledu hrvatske »Gospodarske sloge« dvigati cene kmetijskih pridelkov in jih vzdrževati na kolikor-toliko dostojni višini, odgovarjajoči kmetiskemu delu in trudu. Ugotoviti moramo, da je delo te naše kmetijske samopomoči res na potrebnih višini in da temelji njeno delo samo v gospodarskem delu za povdigo kmetijskega blagostanja, kar je očitno že iz tega, ko njeni legitimirani voditelji iskreno priporočajo gospodarske sodelovanje z vsemi podvigi sorodnih kmetijskih samopomoči, čeprav so ti slednji več ali manj politično pobarvani.

Predsednik slovenske »Samopomoči« g. Černe iz Šiške je podal prav zanimivo izjavo: Začetkom marca se je pri nas pričela akcijska gospodarska samopomoči in 1. aprila se je meso res že podražilo za Din 2.— od kilograma. Toda takoj nato so tudi ljubljanski mesarji podražili meso za Din 2.—. K temu se je istočasno tudi potrošnja mesa primerno zmanjšala in uspeh vse akcije v sled tega ni tak, kot bi moral biti. Dejansko merilo, v koliko bi mesarji bili upravičeni meso podražiti, je v tem, da se živina okolje za polovico in da če se cena živini zviša za Din 2.—, bi se cena mesa smela zvišati le za Din 1.—, ne upoštevajoč pri tem, da so že pred tem zvišanjem imeli mesarji prevelik dobiček pri mesu. G. Černe je kot član občinskega sveta v Ljubljani takoj tedaj pred nameravanim zvišanjem cen mesa s strani ljubljanskih mesarjev na mestni občinski seji priporočal in se je sprejel tozadeven sklep, da občina pri Mesarski zadrugi nekako diktira cene mesa, toda nastal je medobema spor, ki je še nerešen in me-

sarji še danes prodajajo meso po zvišanih cenah. Pri vsem tem pa je najlepše to, da so mesarji začeli kupovati meso v Karlovcu in v naših krajih, v oddaljenejših gorskih vaseh, morda po še nižjih cenah kot prej, cene mesu pa so zvišali pod izgovorom, da so kmetje zvišali cene mesa. Treba bo pokreniti vse korake, da se tudi ljubljanske mesarje nauči, naj gredo v bodoče svoje meso tja prodajati, kjer ga kupijo, če ga ne bodo kupovali v Sloveniji!

Poročilo g. dr. Lončarja je bil z odobravanjem sprejet sklep, da zadruga »Gospodarska sloga« prične po vzgledu Hrvatov tudi v Sloveniji ustanavljati lastne zadruga klavnice, če se ne bi mesarji hoteli zadovoljiti s primernimi cenami mesa.

Raznotake je bil s strani g. dr. Lončarja odobren postopek, da se v posameznih slučajih sejmov kmetje združijo v gospodarskem oziru pri določanju cen živini, ne glede na pripadnost v političnem oziru. Obstojajo namreč poročila, da si ponekod, zlasti na Gorenjskem lastijo kot nekake osebno pravico organizirati gospodarske sloge posamezniki, politični zagrizenci. V takih slučajih se priporoča, da se na licu mesta stvari enoten nastop kmetov, čeprav bi hoteli pri akciji za povdigo cen imeti večje besedo naši ali organizatorji Kmetijske družbe, ki je na tem polju tudi razpredla živahno in uspešno organizacijo ali pa organizatorji Kmetijske zveze, ki se po došli poročilih najbolj otepa sodelovanja v tem pogledu.

Nevidni človek?

PRIDE! KINO SLOGA!

Salve smeha! Najboljša burka! 2 uri smeha!

SAMO 2 DNI! V četrtek in petek ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

(FAHRT IN DIE JUGEND)

MLADOST ZMAGUJE

Herman Thimig, Liane Haid, Leo Slezak in Hans Moser

nosov de bratov Hrvatov, kot tudi važnih gospodarskih vprašanj. S hvaležnostjo so vzeli, poslušalci (bilo jih je 2000) ministrove besede na znanje. Ploskali pa so, ko je omenjal našega voditelja — brez dvoma najbolj sposobnega državnika v Jugoslaviji — našega dr. Korošca.

Tako se glasi »Slovenec« poročilo. Pa ga podajamo tu dobesedno, ker smo ga brali z največjim užitkom spričo njegovega prav homerskega humorja, in naj imajo ta užitek tudi naši bralci.

»Dežnik morate oddati v garderobi, gospodi!«

»Zakaj pa?«

»Ker v dvorani ne dežuje.«

Ona: Ah, ti si snel svoj poročni prstan?

On: Prosim te, draga, — pri tej vročini!

Dnevna kronika

— Odlikovanje. Pinaš Mihael iz Srednjih Jarš pri Domžalah je delal kot vojak na Avli sedem mesecev, ter pri tem pokazal toliko delavnosti, da je bil sedaj odlikovan z zlato kolajno za zasluge. Čestitamo!

— Osebnosti. Z ukazom Nj. Vel. kraljica in na predlog min. za šume in rude je premeščen za gozdarskega svetnika v 6. skup. na gozdarski upravi v Bohinjski Bistrici ing. Bogdan Zagor, gozdarski svetnik in okrajni gozdarski referent pri okrajnem načelnstvu v Crkvenici.

— Ing. Milan Šuklje častni občan občine Višnja gora. Občinski odbor v Višnji gori je izvolil g. ing. Milana Šuklje za zasluge, ki si jih je pridobil za povzdigo Došenjske in zlasti Višnje gore, za častnega občana.

— Iz poštne službe. Upokojena sta gg. Miroslav Tomažič, inšpektor pošte Ljubljana I. in Dušan Družičič, inšpektor navtarijstva pošte v Splitu.

— Atlehin v Zagrebu slabše uspeva. Zadnjo noč je odigral prvak dr. Atlehin v Zagrebu svojo drugo simfonijo. Debel je 17 partij, izgubil 15, a neodločenih je bilo 8 partij. To je njegov najslabši uspeh v Jugoslaviji.

— Poštenske kolonije občine Ljubljanske. Mestna občina bo letos organizirala poštenske kolonije v mesecu juliju in avgustu. Prošnje za sprejem je vlagala osebno do 16. maja 1936 v socialno političnem uradu Mladinski oddelk, soba šte. 43, Mestni dom II. nadstropje. Na prošnje vlozene kasneje se ne bo moglo ozirati. V poštev pridejo soloobvezni otroci do 14 leta starosti, pristojni v Ljubljano. V prošnjah je navesti rojstne podatke otroka, katere šole in razred obiskuje, ime, priimek in dohodke staršev, njih pristojnost, zlatovanje in koliko je še nepreskrbljenih otrok v rodbini. Vsek naj tudi izjavi, koliko je po možnosti pripravljeno prispevati, če bo otrok sprejet v kolonijo. Kdor dobiva za otroka posebno rodbinsko doklado, bo moral doklado celotno prispevati. Pri oceni prošnje se je točno držati teh navodil, ker bi morali drugače prošnje zavrniti.

Telefon in telegraf v Haložah

Ptuj, 6. maja.

Direkcija pošte in telegrafa je pričela graditi telefonsko zvezo v naše vinorodne Haloze. Sedaj delajo na linijah Ptuj—Podlehnik ter linijo Ptuj—Sv. Vid, Sv. Andraž in Sv. Barbara v Haložah.

Dela, pri katerih so zaposleni domači brezposelni delavci prav hitro napredujejo ter je pričakovati, da bodo v juniju že končana. Tako bodo že prihodnji mesec telefonske naprave izročene javnemu prometu. Prebivalstvo v Haložah je tega zelo veselo, saj je to zanj velikega pomena in koristi, posebno radi vinskih in sadnih kupčij.

Vprav ti kraji so znani kot zelo vinorodni in so bile vinske kupčije radi pomanjkanja telefonskih in brzojavnih zvez močno ovirane, posebno še, ker ni nobene redne avtomobilske zveze. Vsekakor je ta naprava važna pridobitev za te kraje in jo moramo prav iz srca pozdraviti.

Kdor govori o lepih belih zobeh misli na

Chlorodontzobna pasta proti neokusno barvani zobni prevlaki
Jugoslovanski proizvod**Trboveljski rudarji nam pišejo:**

Rudarji smo najbolj prizadeti

Načelstvo II. rudarske skupine izda v kratkem letno poročilo, ki ga bo razposlalo vsem odločilnim činiteljem, da jih znova opozori na katastrofalno stanje našega rudarskega delavstva. Iz tega poročila po-
snemamo:

Redukcije

L. 1925. je bilo izplačanega zaslužka rudarjem in plevčarjem v Sloveniji 168 milijonov Din, lani pa samo še 79 milijonov! Rudarskega delavstva je bilo zaposlenega l. 1925 13.500 lani komaj še 7000! Od l. 1925. do l. 1935. so se plače znižale za 118 milijonov Din, število delavstva se je znižalo za polovico, produkcija je pa nazadovala za 29%.

Podpore

Za odpravo socialne bede po naših rudnikih so tudi podpore, ki se nakazujejo v obliki moke brezplačno rudarjem, le drobtinica pri velikanski potrebi. Te podpore, ki sicer trenutno malo koristijo, zdaleka ne nudijo onega, kar bi bilo potrebno, to je redno zaposlenje. Nekatere občine so se sicer trudile, da ublažijo delno zaposlenost in brezposelnost, a tudi njim so kmalu stavljeni meje, ker se rudarskim podjetjem stalno znižujejo obveznosti davkov in doli, ki pridejo pri občinskih proračunih v poštev za socialno politične naloge občine.

Posledice doma in v šoli

Iz socialno političnega vidika je to stanje po rudnikih nevzdržno. Že sedaj se kažejo zle posledice, in to je podvrženost raznim boleznim, n. pr. jetiki, splošna izčrpanost itd. Opatija zaradi brezposelnosti ubija vsako voljo človeka. Rudarji postajajo brezbržni za kulturno povzdigo samega sebe in za duševni napredek svojih otrok. Šolska spričevala šolo-

obveznih otrok izkazujejo nenavadno nazadovanje. To so pač posledice telesne zaostalosti, so pa tudi posledice mrkega in neprijaznega okolja, v katerem se odigrava življenje rudarskega otroka. Zaskrbljeni rudarski starši se ne morejo pogovarjati z otroci s prijaznimi besedami, kar tudi kvarno vpliva na občutno duševno stanje otroka.

Brez duševne hrane

Rudar nima sredstev za zanimavo in poučno knjigo, nima sredstev za še tako nedolžno zabavo in s tem za duševno razvedrilo. Zaradi pomanjkanja sredstev ne more brati časopisov in ne more biti član kulturnih društev. Vse to vpliva na rudarja tako porazno, da bo kmalu zatemnilo desetletja trajajoče kulturno delo izobraževalnih organizacij, ki so tako lepo prospevale med rudarji.

Pred propastjo rudarske naselbine

Da zapuščajo te številke katastrofalne gospodarske socialne in kulturne posledice med rudarskim življenjem v Sloveniji, je že iz številke samih razvidno. Brezposelnost je socialno zlo današnjih dni. Degeneracija je med rudarsko mladino očitna, delavske družine propadajo zaradi pomanjkanja in bojazni pred bodočnostjo. Doraščajoči rudarski sinovi in mladenke si ne morejo ustanovljati družinskih sožitij, ker jim je brezposelnost vzela vsako vero in up v bodočnost. Tako se polagoma, po malem, a sigurno, znižuje število poročenih, vedno manj je rudarske de-
ce ter bodo, če se ne bo začela boljša razvojna politika, polagoma propadale sedaj cvetoče rudarske naselbine v Sloveniji. Da je pri vsem tem silno prizadeto tudi obrtništvo in trgovstvo, je samo po sebi umevno.

Dve mladi žrtvi

Celje, 6. maja.

Še povsem mlada, v trdi raševinasti jetniški obleki sta morala sedeti danes dopoldan na zatožni klopi pred malim kazenskim senatom brata Anton in Dragotin Krklec. Prvi je kamnosek in je star 23 let, drugi je pa posestnikov sin in je star 21 let. Rojena sta bila v Köflachu v Avstriji, pristojna pa sta v občino Hum na Sutli. Nikdar še nista bila kaznovana in sta torej bila sedaj prvič pred sodniki, kar se je že pri njunem zagovoru poznalo.

Glad ruši zidovje

Anton je bil že več let brez posla, prav tako se je težko preživljal njegov brat Dragotin, kar je oba pri-
pravilo do tega, da sta v noči na 24. marca letos prekopala zid in vlomila v trgovino Otorepca Avgusta v Tr-
žiču pri Rogiški Slatini. Odnese sta 8 bal sukna, več moškega in ženskega perila, 3 kg podplatov, 3 kg sa-

lame, gotovine za 200 Din, ves plen pa cenijo na 9344 Din. Da bi bilo natančno toliko pokradenega, tudi poslovodkinja Liza Otorepec ne ve točno. Ko sta Krklec tatvino izvršila, sta prekopani zid polila z vodo, da bi na tak način zbrisala sledove svojih prstov. Pokradeno blago sta skrila v vinogradno hišo Junija Gobca pri Sv. Trojici, kjer so ju izsledili po nekaj tednih orožniki.

Odkrito priznavata

Izza usodne noči, ko sta izvršila tako drzno tatvino, je poteklo 41 dni. Pred sodniki sta tatvino odkrito priznavala. Drž. tožilec je moral takoj med razpravo razširiti obtožnico za 1 ukraden nož, 3 kombineze in 4 ženske hlače, ker teh predmetov prvotno obtožnica ni vsebovala. Po prečit-
tanju raznih podatkov in izpovedi je s. o. s. dr. Mak prečital še pismo, obupno poslovične vsebine, katero je Anton pisal svojemu dekletu Tončki

iz preiskovalnega zapora. V pismu izraža Anton žalost in obupnost nad svojo usodo, ob koncu pisma pa ko-
rajžno in smelo zapiše: »Živel Ti, živel dr. Maček, živel ves hrvaški narod!« Solnce je baš ta čas nekoli-
ko posvetilo v razpravno dvorano, da bi skoraj obsijalo že nekotiko ga-
raščeno brado in močna očala Antonu Krklecu, ko je slednji na vprašanje sodnika mirno priznal, da je ravno-
kar prečitalo pismo on pisal.

Obsojena

sta bila po § 316 vsak na 8 mesecev strog. zapora, 600 Din povprečnega in 2 leti izgube državnih pravic. T

Smrtna žrtev konjskega kopita

Ptuj, 6. maja

Kako nevarno je puščati brez nadzorstva otroke k pasoci se živini, nam kaže tale žalostni primer. Tri-
letni posestniški sin Brodnjak Franc iz Hajdoš se je splazil na sosedov vrt, kjer se je pasel poleg govedu tudi konj. Mali Francek se je za-
baval na ta način, da je tepel žival s šibo po zadnjih nogah. Žival pa je naenkrat odskočila ter udarila fan-
tka naravnost v glavo. Dobil je smrtno nevarne poškodbe, ki jim je čez dva dni podlegel.

Slična nesreča se je primerila tudi Sagadinu Simonu, posestniku iz Mi-
hovec, pri snaženju kobile. Žival ga je udarila s kopitom po glavi in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Nevidni človek?

PRIDE! KINO SLOGA!

Vsakdo ni artist

Ljubljana, 6. maja.

Bolnišnica je danes sprejela nena-
vadnega bolnika. Je to mali enajst-
letni Junghans Stefan, sinko artista, ki se trenutno mudi nekje na Viču.

Oče je sinku že v rani mladosti hotel vcepiti vse artistske spretno-
sti. Posadil je malega na konjička, ampak ta konjiček nikakor ni hotel razumeti, da gre zares. Poskočil je ter vrgel malega raz sebe. Stefan je pri tem dobil precej poškodb po glavi in telesu, vendar poškodb niso nevarne ter bo mali kmalu okreval.

Meljski hrib se ruši

Maribor, 6. maja.

Močno deževje zadnjih dni je zelo razrahljalo zemeljske plasti Meljskega hriba, ki je tik nad cesto, ki vo-
di ob Dravi iz Maribora k Sv. Petru. V torek zjutraj se je odtrgal močan plaz kamenja in zagrmel na cesto. Le sreči je pripisati, da v tem tren-
utku ni bilo nikogar na knjičnem kraju ceste, kajti plaz bi pomenil si-
gurno smrt. Delavci so morali takoj odstraniti okoli 400 kub. metrov kamenja, da je bilo cesta zopet pro-
sta za promet. Kdaj se bodo zgani-
le oblasti in spravile v red hrib in cesto? Smrt preži dan za dnem na one, ki morajo hoditi po tej zelo pro-
metni cesti.

Mezde se ne izplačujejo

Pojavilo se je tudi neizplačevanje delavskih mezd. Rudnik Stanovsko je sicer prešel v druge roke, a me-
toda neizplačevanja mezd in neplačevanja podjetniških in odtegnjenih delavskih prispevkov za socialno za-
varovanje rudarjev je ostala ista. Torej ne samo, da delavstvo slabo zasluži — tudi ti zaslužki se ne iz-
plačujejo!

Maribor

m— Narodno gledališče. Četrtek, 7. maja ob 20: »Direktor Čampa«. V kontej Zdrženja gledaliških igralcev. Znižane cene. Zadržanje. — Petek, 8. maja: Zaprt.

m— Obsejani vlomilec. Mali kazenski senal je obsodil 46-letnega delavca Petra Kosa na 4 mesece, 50-letno posestnico Alojzijo Dragonarjevo na 3 mesece in 20 dni, 21. letnega delavca Srečka Korošca pa na 4 mesece strogega zapor. Imenovani so vsi iz Lacke vasi in so se bavili z vlamljanjem v gospodarska poslopja pri čemer so kradli vse, kar se je dalo odnesti. Sodišče jim je dokazalo deset vlomov.

m— Retta, znani čarovnik je obiskal te dni Maribor in dal v veliki unisonski dvorani tri predstave, ki so bile vse razprodane. Za take prireditve imajo Mariborčani še vedno dovolj smisla in seveda tudi denarja.

m— »Kakor stari — tako mladi« je naslov mične operete, ki jo je doslej že štirikrat igralo v Sokolskem domu Sokolsko društvo v Studencih. Občinstva je bilo vselej dovolj in se je lahkotno zabavalo, posebno še ob dovršenih nastopih s. Majcenove in Fajvjeve ter br. Makorja, Skilana in Mäcarola. Studenci bodo z uspešno opereto gostovali tudi v nekaterih drugih krajih.

Nevidni človek?

PRIDE! KINO SLOGA!

m— Neprenehoma požari. Po pogostih požarih v okolici Rač, kjer je bila na delu zločinska roka, prihajajo sedaj iz Slov. goric poročila o požarih, ki so bili prav tako podlaknjeni. Posestniku Jakobu Ekselenskem v Rakuško pri Sp. Jakobskem delu je pogorela do tal stanovanjska hiša, po ure nato pa je izbruhnil požar pri posestniku Antonu Serbanu v isti vasi. Tudi njemu je ogenj uničil stanovanjsko hišo. Preiskava je ugotovila, da sta bila oba požara podlaknjena.

m— Za kruhom... Okoli 2000 Prekmurcev je te dni odšlo z doma za kruhom. So to sami poljedci delavci, ki odhajajo vsako leto v Francijo na sezonsko delo.

m— Kino Grajski: Konrad Veldt v večletni »Večni žid«. — Unioni Film nepozabne lepote »Crni anđeli«.

Celje

e— Godalni kvartet Glasbene Matice v Celju, ki ga tvorijo Zalokar, Zumer, Sanein in Ferdič, bo priredil nocoj (v četrtek) ob 20. koncert v Mestnem gledališču. Vstopnice se dode pri K. Gostčarja vdovi.

e— Umrla je Romka Marija, 14-letna hči malega posestnika iz Sece pri Planini, v ponedeljek v celjski bolnišnici. N. v. m. p. Zakujočim sošolci

e— Selno kladivo je nosil 21-letni macedonski vajenec Ivan Bratina iz Kavčevca ul. 3. Z njo se je polil in se nevarno hudo poškodoval po ramu.

e— Na voz se je spustil in padel v ponedeljek 7-letni Vlado Kiker, sin kmetke pri Bergmannu in drug, iz Zaprada št. 27. Fantek si je zlomil levo roko.

Košanjčev pajdaš Pajman v rokah pravice

Dramatična aretacija pri sv. Antonu v Avstriji

Maribor, 6. maja.

Mariborčani in okolčani imajo gotovo še v dobrem spominu zločinske podvige Franca Košančja in njegovega pajdaša Ivana Pajmana, ki sta dolgo časa strahovala mesto in deželo. Košančja je mariborska policija po krvavem boju ujela in je bil pred kratkim obsojen na dvanajst let ječe. Brez sledu pa je po Košančjevi aretaciji izginil

Ivan Pajman

in kljub vestnemu poizvedovanju policije in orožnikov niso mogli izslediti njegovega bivališča. Danes pa je prispela v Maribor vest, da so Pajmana aretirale avstrijske oblasti v okolici Landeck v Avstriji. Njegova aretacija pa povsem spominja na aretacijo Košančja, kajti tudi Pajman se je do zadnjega upiral aretaciji in je pri tem nevarne obstrlel avstrijskega orožnika.

Pajman je najbrže takoj, ko je zvedel za Košančjevo usodo.

zbežal čez mejo

v Avstrijo, kjer mu zločinska žilica prav tako ni dala miru. Kot poročajo avstrijske oblasti je izvršil v okolici Inomosta več drznih tatvin in vlovov ter mu dolgo niso mogli priti na sled. Končno so ga aretirali ter je bil v Inomostu obsojen na več let ječe. Toda prekmalu si je Pajman zaželel lepe prostosti in na zvit način je izkobil v svojo celico paznika. Planil je nanj in ga

pobil na tla,

mu vzel orožje ter skrivoma pobegnil iz ječnišnice. — Seveda so avstrijske oblasti pojačale po tem drznem po-

begu zasledovanje, vendar se je Pajman precej časa spretno izmikal, pri tem pa mimogrede kradel in vlamjal.

2. maj je bil za Pajmana usoden. Vozil se je z osebnim vlakom proti Sv. Antonu na Tirolskem. V vlakcu ga je spoznal neki orožnik in mu napovedal aretacijo. Pri Sv. Antonu je sprejel aretirane orožnik Ivan Wilhelm, ki je hotel Pajmana vklemiti. Ko je zloglasni Pajman uvidel, da ga zopet čaka nekaj let ječe, je bliskoma

potegnil iz žepa revolver

in oddal na orožnika več streliv. Dva strela sta zadela Wilhelma v glavo in se je nevarno ranjen zrušil, Pajman pa je v tem trenutku pobegnil. Vendar se ni veselil dolgo svobode. Oblasti so priredile velik lov na nevarnega zločincea in kmalu so orožniki odkrili njegovo skrivališče. Z nabiti puškami so ga obkolili. Ko je Pajman uvidel, da je brez moči, je

mirno sprejel aretacijo

Sedaj ga čaka zaslužena kazen v Avstriji, potem pa bo imel opravka še z mariborskim sodiščem, ki ima za beleženih precej njegovih grehov.

Na dosmrtno ječo

Pajman je prišel pred preki sod. V Avstriji namreč po novem kazenskem zakonu vse umore ali poizkušene umore sodijo po pospešenem postopku. Zato je prišel Pajman takoj po zločinu pred preki sod. v Inomostu, ki ga je večeraj obsodil na dosmrtno ječo.

Srake se nevarno množe

Ljubljana, 6. maja.

V zadnjih tednih so se po Ljubljani začeli zelo množiti vloni v stanovanjskih in podstrešjih. Tipično je bilo pri vseh vlonih, da so bili izvršeni na popolnoma enak način. Policija je uvedla obširno preiskavo, da najde te srake brez perja. Šele zadnje dni je policija aretirala nekega Dolenjca Gabrijela, brezposelnega pekoveškega pomočnika iz Strug na Dolenjskem, ki je izvršil 1. maja zelo drzen in razlišen vlon v stanovanjsko družino Mencin v Gledališki ulici 7. S tem se je otvorila obsežna policijska preiskava tudi za druge vloni v Ljubljani. Dosedaj so na upravi policije

pojasnili

10 drznih vlovov

Ker zavzema preiskava vedno večji uspeh, je pričakovati razjasnitve še nadaljnjih vlovov, policija drži v strogi tajnosti vse detaje o posameznih tatvinah.

pri Celju napaden 31-letni železničar Pavel Kraglnik. Imel je hude poškodbe po glavi, zlasti pa na tiskniku. V torek ob 11. uri je v bolnišnici poškodbam podlegel. Kot osumljenca, ki bi bil napad izvršil, imenujejo nekega Škorjanca iz Anškega vrha.

Vlomilska dvojica

Poleg omenjenega Dolenca je policija tudi aretirala drugo vlomilsko dvojico, ki se je bavila zadnji čas s tatvinami in vloni na deželi, zlasti po Dolenjskem. Odm bodo znane posamezne podrobnosti, bo policija dala obširno poročilo.

V Ljubljano zahaja zadnji čas neki Rodič Anton, star komaj 19 let, doma iz Velikega Gabra pri Litiji. Večkrat so ga zasadi na podstrešju in v raznih stanovanjih, zato je policija Rodiču temeljito izprašala vest. Pri njem so našli različno ukradeno blago: še celo s lihočepstvom se je pečel. Edino kar bo približno pomagalo ugotoviti, kje je blago ukradeno, je mal bel prilehek s monogramom VS.

V Ljubljani je bil aretiran neki Škorjanec Vinko, star 30 let. Škorjanec ima poseben

talent za tatvine

strežnih cev, katere odpolje pod različni prevezami ter jih potem skuša prodati v trgovinah, ki kupujejo stare železnine. Denar je rešil to pot — za poroko. Namesto k poroki, je romal v zapor. Nevesta bo pač morala malo počakati, da se bo ženin vrnil.

Mladoletni rejenec

Policiji je bil tudi prijavljen mladoletni kovaški vajenec iz Novih Jarš. Kradel iz mlečarskih vozilčkov vrče, zelenjavo in kar pač najde tam. Policija ga je izročila materi v varstvo. Take zancmarjene mladine je danes, žalibog, le preveč po naših ulicah in cestah in bo treba v tem pogledu nekaj storiti. Policija takemu mladostnemu zločincu ne more nuditi prave vzgoje. Iz njih raste bodoči koder zločincev, postopaje in mogoče celo — ubijalcev.

Mrtvec pred hišo

Maribor, 6. maja.

Grd zločin je bil izvršen te dni pri Veliki Nedelji v Slov. Goricah. Pred hišo posestnika Kukovca so našli mrtvega v mlaki krvi, železja Stefana Winterja iz Senežic. Truplo je bilo povsem raztrgano z vbojiljaji, povsem razrezane dlani rok pa so bile dokaz, da se je pokojni skušal s rokama obraniti noža. O najdbi obveščeni orožniki so takoj pričeli s preiskavo, da pojasnijo, kdo in zakaj je do smrti zabodel Winterja. Sum je takoj padel na znanega pretepača Ferdinanda Kukovca, ki je bil že večkrat zaprt zaradi nasiljev z noži. To tembolj, ker se je Kukovec zadnje čase izražal napram svojim sovražnikom, da mora nekoga smrznega napraviti. Pri prvem zasliševanju je Kukovec najprej zanikal, da bi on zaklinal Winterja, pod težo dokazov pa je priznal krvavo dejanje. Povedal je, da ga je Winter izžival ter ga tudi dejansko napadel, on pa da je ravnal v silobranu. Orožniki so ga izročili sodišču. Strašno dejanje Kukovca je pri prebivalstvu izzvalo veliko ogorčenje. Pokojni Stefan Winter je bil poročen in imel sedem nepreskrbljenih otrok.

Uboj na Vranskem

Celje, 6. maja.

Na veliko soboto so potpali v Smogavčevi gostilni na Vranskem fantje Ukmar Jože, njegov brat Ukmar Ivan, Lešnik Jurij, Jerman Jože, Strajbar Anton in Anton Hrstnik. Skupno so popili tudi v Zupanovi gostilni 5 l vina ter bili ves čas mrtvi, le v drugi gostilni je Ukmar Ivan vpršal Strajbarja Antona ali so res Javorški fantje obljubili Stefan vina zato, da bi jih Strajbarjevi tovariši pretepli in vrgli pri Ceretu ven. Udarite vi, če ne bomo mi.

Po teh besedah sta oba Ukmarja skočila za Jermanom in Hrstovcem, ki sta bila že zunaj in išče so padati klofute. Ukmar Jože je Jermana udaril dvakrat s pestjo okrog ušesa in ga zbil na tla, nato pa se je spravil s svojimi bratom Ivanom nad Lešnika Jurija ter ga obdelovala s pestmi, dokler se niso vsi trje prerili po klanec navzgor v temo. Med tem, ko je Jerman Jože stekel po orožniško pomoč, je Ukmar Jože z nožem obrezal Lešnika Jurija po vratu, rokah in obrazu. Smrtno nevarno rano mu je prizadelal le na vratu, vsel česar je Lešnik že naslednji dan, na Veliko noč ob 9. uri dop. — v celjski bolnici umrl. Ukmar Jože je bil danes obsojen na dve leti robije, 600 Din povprečnine, 1680 Din pa mora plačati Julki Lešnik za stroške. Prijavil je priziv in revizijo.

Nov tip: lahkoživka in možača

Profesorica ga. Željeznova o današnjem in bodočem tipu matere

Ljubljana, 6. maja.

Profesorica ga. Marija Željeznova — Kokalj je včeraj v okviru Jugoslovanske matke predavala v Kazini o zanimivi temi »Mati nekdanj in danes.«

Domovine prvi steber

Ivan Tavčar je napisal o slovenski kmetici:

»Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo. Podobna si muhi, ki zgarana in odrgnjena vozarji po andaluškem skalovju. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrli kak steber hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice, da bi se otroci ne izpridili. Malo imaš od življenja, — uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno, na skani in pod raztrgano odejo in ješ, kar možu in otrokom ostane!«

Ti moj fant!

Ivan Cankar je pa v novelici »Dateljini« moštirsko povedal, kaj je mati: Mati je koruzni močnik od dne do dne, od tedna do tedna. Morda že več ne ve, da je bel kruh kje na svetu. In jaz jem dateljine! Za groš dateljnov, teh rumenih cukrenih! Na sruči mi je ležal kamen. Težak je bil in strašen in še solz je bilo sram, da bi mi bile segle v oči.

Domov sem prišel že pozno po noči. Mati mi je prinesla ješprenja, ki sem ga rad jedel. A komaj sem pokusil, že sem položil leso. Ali na mizo, mrzel pot me je enkomu obil po vsem životu.

Kaj ti je? Je vzhiknila mati vsa plaha. Nisem si je upal pogledati, ker sem vedel, da bi bil takoj umrl, če bi bil videl tiste oči, ki so tako zvesto izpraševale, da se je človek izpovedal do kraja, ko sam ni vedel kako. Ali nagnila se je k meni, vzdignila mi je obraz z obema rokama in videl sem jo vso blede, kakor od milosti božje obžarjeno.

— Mati, moj mati!

Udaril sem s čelom ob mizo in nisem vedel ničesar več. Ko sem se zdrnil, je bil materin obraz rosen in bolan.

— Povej! Je ukazala.

In izpovedal sem se kakor pred izpovednikom in Bogom samim: Daj so mi groš, čisto nov, svetel groš. Pa vam ga nisem prinesel, že povedati vam nisem mislil, za pravil sem ga po hudobnem, dateljnov sem si kupil. Nič ne bodite jezni, saj bom umrl!

Takrat se je zgodilo nekaj zelo čudnega. Mati me je prišla na rahlo za obe roke, šla je z mano prek lebe v kot pod razpelo, tam me je pokrivala trikrat po vrsti. »Ti moj fant!« je rekla. Nato je na glas zajokala, sam ne vem zakaj.

Tako je povedal Cankar, kaj je mati. Kratka je novelica, toda če bi jo analizirali, imamo gradivo za celotno predavanje o materi, o bistvu tistega, ki nam je moškimi do dna neumljivo, tistega, ki je v duši, srcu in telesu vsake ženske, ki v njej gospoduje materinski nagon.

Prelomnica ...

Ga. predavateljica je govorila o materi, kakršna je bila nekdanj, kakršno nam prikazuje zgodovina. Slišali smo o vzornih materah, ki so rodile genije in navadne ljudi, o vlogi matere v zajednicah od srednjega veka do — svetovne vojne.

Ge. predavateljica se zdi svetovna vojna prelomnica tudi za tip matere. Res je, da je svetovna vojna nekak mejnik v življenju evropskih in drugih narodov, toda pozabiti ne smemo, da je sama svetovna vojna posledica ali rezultat nekega socialnega dogajanja, ki je dozoreval že desetletja pred vojno. Svetovna vojna ni vsega kriva. Le na dan je prišlo z njo marsikaj, kar je bilo pred njo prikrito, le razlilo se je in obilo s strupenim dihom najširše mase, kar je bilo prej lokalizirano. Sicer pa se moramo vprašati, ali je narod kriv za svetovni pokol. Kje so pa tisti, ki so pred svetovno vojno odločali o moralni usodi množic? Kakor riba smrdi tudi zajednica vedno pri glavi. Vladajoča, odločujoča in vodeča plast narodov pred vojno je izgubila stik z narodom in se valjala v zlatu, iztisnjenem iz žuljev naroda, misleč si, da za njo pride lahko vesoljni potop. In vesoljni potop je res prišel!

Tipi današnje matere

Po svetovni vojni so se torej začele rahljati vezi, ki so narod vezale v etične skupine s svojimi vrednotami. Mati in materinstvo kot svojevredna biološka in etična vrednota ni bila na jeziku vseh milijonov mater, ki so rodile vredne sinove in hčere, bila pa je v njih srcu in duši. Učenih knjig in predavanj o materi ni bilo, in vendar so bile matere resnične matere, take, kakšne nam jih je opisal Cankar. Zopet ne smemo pozabiti, da vrednote ustvarjajo zdrave zajednice (narodi) s pomočjo skritivnosti življenjske sile in instinktov in da vodeča plast naroda te vrednote, ki jih posameznik sam ne more ustvariti, negujejo na ta način, da jih oživljajo od generacije do generacije s pomočjo šole, zakonov, zavodov vseh vrst, skrbijo za gospodarski napredek in blagostanje itd.

Za poškodbo — 15.000 dinarjev

Celje, 6. maja.

Lani 18. septembra so se okoli polnoči vračali od kuhanja koruze 29 letni Omerza Ivan, 51 letni Čerenič Franc, njegov brat in svačinja. Kuhanje so bili v Anovcu pri Vidmu pri posestnici Pleterski Urši. Odhajali so seveda nekoliko pijani. Brez vsakega povoda in besede je med potjo Omerza z dolgim bukovim kolom udaril Čereniča po glavi, da mu je udarec vdrl lobanjo in je prišlo do krvavitve možganov.

Omerza ima že deset kazni. Priznava, da je udaril Čereniča s kolom po glavi, vendar pa pravi,

Lahkoživke in možače

Po vojni je bil mlad naraščaj vržen v življenje, ki mu niso kazale vzvišen pot in cilj zajedniške vrednote. Mladina se je znašla v življenju, ki ga usmerjajo nizki nagoni, ki je v bistvu uživanje iz dneva v dan brez odgovornosti za bodočnost. Skratka mladina je morala živeti v življenju, ki tej mladini ni pomagalo, da bi se znašla in se izoblikovala v etične osebnosti. Nasprotno: življenje danes fanta ali dekleta korumpira do dna duše. Tako je korumpiralo tudi del deklet, da iz njih niso postale dobre in vzorne matere, temveč — lahkoživke in možače. To je pomožatene žene. In prav ima ga. predavateljica, če trdi, da bodo lahkoživke in možače tip bodočih mater. Le to bi moralo poudariti, da ustvarja take tipe danes življenje samo, katerega poedinec ne more spremeniti, temveč gre in za zgodovinske, pojave regeneracije celih narodov, torej za socialni in sociološki problem. Naj mati svojo hčer še tako dobro vzgoji in pripravi za vzorno mater, ko bo deklet stopilo v življenje, ko si bo moralo služiti samo svoj kruh v poklicu primer, bo življenje močnejše in to bo pogoltnilo. ... S tem v zvezi so vsi drugi problemi, ki se tičejo mater, kakor bela kuga, nezaščiten mati in delavka, modne norosti, manikirani nohti, ločtve, nepoštevno in brezposelnost, izkoreninjenost, nesmisel za gospodarnost in domajo oprežanje itd.

Naloge za bodočnost

Kaj storiti? se je vprašala ga. predavateljica. Ustvariti je treba tip jugoslovanske matere, ki bo zavedna, moralna in izobražena; in to s pomočjo šole in posebne vzgoje mater z državno vzgojo; s posebno žensko vzgojo, z zaščito zakona in rodbine itd.

Vse to se za žal ne da doseči s predavanji. To so problemi zajednic in vrednot, ki gospodujejo nad vsemi zajednicami. Škoda, da poedinec ne more ustvariti vrednote, ki zavlađa nad vso zajednico in njenim članom kaže pot v bodočnost. Tega za tudi država ne more storiti! Le narod sam iz sebe ustvarja take čudeže, na ta način, da izloči, kar je gnilega v njem. Na pogorišču pa vzklije novo življenje in tudi nov tip matere. ... nek.

Sprehod po trgu

Ljubljana, 6. maja.

Današnji ljubljanski trg je prav odlično založen in je blaga obilna razpolago. Ves trg je v znamenju pomladi, za vagone je pravih pomladnih cvetic: »ključavnic« ali narcis, šmarnice, vijolice, da vse diši po pomladi.

— Gospod, osem šopkov za en dinarček.

Tako že res ne veš, ali te tele deklice žive res od božje »štince« prodajo itak tako malo, da je za pot premalo, kaj pa šele za vlak.

— Gospod, cunjo za ribati? Pa ti pomoli kos jute pod nos. Za en dinarček dobiš cunjo, da bi lahko »poribal« kar pol Ljubljane. In tako gre dalje po vsem trgu.

— Gospod, boste finega kozlička, kilo za 15 dinarčkov? Lepo ti na vso moč vabljivo ti visi uboga kozlovka para. Bog ve na katerem krožniku bo izpuhtel v prijaznem vonju gurmanu pod nos.

— Gospa, jajčka, lepa, debela, dvajset za enega kovača, jutri bodo že dražja! Gospa ugovarja, če da so predrobna, pa kmalu ima jajčarica odgovor: Veste, gospa, nojeva sicer res niso, vendar mi dobite debelejših po vsem trgu.

Graha dobiš polno kilo za 6 dinarčkov, isto ceno imajo tudi krompirček in salata. Čebula je pa že malo cenejša. Za 5 Din ti jo naloži brhka Prekmurka en kilo, gram.

Ja, pa češnjice! Kar za 6 do 10 Din kg so že. Kmalu bodo skoraj zastoj.

Tam ob Ljubljanci domujejo mesarji, naš ponosni stan. Govedino vam že dajo za 6 Din za kilogram, seveda gredo pa cene višje — do 10 Din, za to ceno pa dobiš res že fino robo. »Angele« bi jedli ko bi imeli ustka. ... mi je dejal cvet našega mesarstva. Teletino vam pa nalože za 8 do 14 dinarjev za kg.

Druga roba je pa po takihle cenah: Limone po 50 para, poma, ranče po dinarju, sir kg od 10 do 24 dinarjev, surovo maslo po 20 do 26 dinarjev. Presta ti naloži že tri za en dinar, pa še pravi dobro so, prava škofjeloška specialiteta. Tudi izanske bige so se pojavile na trgu. Semena pa toliko, da bi lahko posejal kar vso ameriško farmo.

Ne več »umetna svila«

Česki producenti so na merodajnih mestih stavili predlog, naj bi se odpravila oznaka »umetna svila« ozioroma »blago iz umetne svile« — v svrhu boljega razlikovanja prave svile ozioroma blaga iz prave svile — in naj bi se ta oznaka nadomestila s imenom »rayon«. Oznake »pralna svila« — »avilen popeline« — »svilena georgette« — »svilene nogavice« naj bi bile pridržane samo tisti robl, ki je v resnici izdelana iz niti svilopreke. Oznake »rayon« se poslužujejo že v mnogih državah, kakor v Zedinjenih državah Amerike, Angliji, Franciji, Španiji in Italiji. Oznaka »umetna svila« je v Bolgariji od lani prepovedana.

Dve sosedni se pozovarjata:

— Ste že vedeli, da jemljejo Majerjevi vse blago na kredit?

— Odkod to veste?

— Kadar pride inkasant k nam zvoni vedno tudi pri njih.

MAŠČEVALEC

Kriminalni roman.

107

Prvi potapljač je srečno prispeel ostalim v globino.

Zdaj je bila vrsta na drugem potapljaču. Počasi se je pričel spuščati v globino, tedaj pa se je opot pojavil morski volk.

Jack, ki ni utegnil znova nabiti puške, je opazil nevarnost, je grozila njegovemu, nič lučnega slutečemu pomagaču. — Nato je potegnil iz za pasu ostro, dolgo sekuro in planil proti pošasti, ki je bila že tik svoje žrtve — ostro sekira, vodena od sigurnosti in močne roke, se je globoko vtrila v telo pošasti; močan curen krvi se je vlijal iz zevajoče rane.

Ta nenadni napad je razjaril morskega volka. Bliskovito se je zasukal in hotel z repom pobiti napadlaca. Toda Jack se je hitro odmaknil v stran in ogromni rep je strahovito treščil ob skale — tedaj pa se je Jackova sekira potovno globoko vtrila v trup pošasti ki jo je zdaj onemoglo vola nesla na površje.

Končno je Jack tudi prispeel k svojim tovarišem, in zdaj so nemoteno nadaljevali svojo pot po morskem dnu.

Po daljši hoji je odredil Jack krajši odmor. — Sam pa nekakor ni imel miru in neprestano je hodil naokrog. Naposled mu je uspelo, povzpeli se na neko, dokaj visoko skalo; odtod je s svojo električno svetilko osvetljeval okolico, toda nikjer ni našel sledu o ladji.

Spustil se je s skale, in obšel neki vrh, ki mu je bil zastiral razgled, in tu je začuden obstal.

V daljavi je zagledal hrib — ves žareč v rdečkasti svetlobi, kot da bi gorelo morje. Nenadoma pa je ta čudna svetloba izginila, čeprav je še nekaj časa gledal v tisto smer, ni opazil ničesar več. Počasi se je vrnil k svojim tovarišem in so nadaljevali svojo pot.

Bill, ki je stopal poleg Jacka, se je naenkrat pripognil in si ogledoval okrogel kamen, obrat se z algami.

Jack je radovedno pogledal, kaj je vzbudilo Billovo pozornost in z začudenjem opazil kos kamnatega stebra.

Tu v globini, sledovi dela človeških rok?

Začudeni so vsi obstali.

V ŽAREČEM MORJU

Ta, kar so potapljači zdaj zagledali, je bilo zares zelo nenavadno.

Na majhnem ravninici, do katere so bili zdaj prišli, so zagledali ostanke nekakšnega hrma, in ko so korakali dalje, so vedno bolj pogosto naleteli na ruševine kamnitih poslopj.

Pred tisočletji je neznan rod zgradil to mesto in v njem prebival — dokler se ni vse pogreznilo v morje.

Ali je bajka o nekdanji Atlantidi, mogoče vendarle resnica?

Toda zdaj ni bilo časa za taka premišljevanja; potapljači so skozi ruševine hiteli dalje in prispeeli do ogromnih, divje nagrmadenih skal. Predno pa so izginili med skalami, se je Bill še enkrat ozrl na to skrivnostno mesto in otmel od groze obstal.

Ruševine so zdaj bile ožarjene od nenavadne svetlobe, tako kot da bi gorelo morje. Opozoril je Jacka, ki je takoj spoznal grozečo jim nevarnost.

Znano mu je bilo, da so tu vulkanski izbruhi dokaj pogosti in da bodo zdaj sami pričeli takega pojava — ako se bodo sploh še mogli živi rešiti odtod.

Vedel je, da se bo žareča lava v morju ohladila, toda če bi vulkanski izbruh trajal dalj časa, se lahko voda toliko segreje, da zavre in potem jih čaka le še strašna smrt.

Kako se izogniti tej nevarnosti? Vrnitev jim je bilo nemogoče, ker jo jim je preprečevala razbeljena lava. Edina rešitev je bila zanje zdaj v tem, da kolikor mogoče hitro prehodijo skalnati greben, ki se je dvigal pred njimi, in se tako čim bolj oddaljijo od kraja vulkanskega izbruha.

Na čelu svojih pomagačev je Jack hitel skozi razpoke med skalami, ki pa so bile mestoma tako ozke, da so se komaj prišli skoznje. Hiteli so dalje in dalje, voda pa je postajala čedalje bolj vroča...

Molče so korakali med skalami, toda prehod skozi skale je bil tako vijugast in razdrapan, da so se le počasi oddaljevali od bruhajočega ognjenika.

Nekaj potapljačev je že pričelo omagovati. Se nekaj časa in vsi se bodo zgrudili na tla in za vedno počivali na morskem dnu.

Zdaj je omagal neki potapljač, in Bill ga je moral podpirati, sama da ni zaostal, kjer bi ga doletela sigurna smrt. Kmalu je omagal drugi. Jack ga je pograbil in vlekel dalje, neprestano iskajoč rešilne poti iz grozeče nevarnosti.

Zdaj pa je Jack kot pribit obstal — v luči električne svetilke je pred seboj zagledal gladko, črno steno, ki se je navpično dvigala pred njim.

Pa neda bi jim ta stena zaprla nadaljni beg? Saj bi bili tedaj vsi izgnubljeni!

Pri tej misli je postalo Jacku tesno pri duši; hitro je begal sem in tja in razsvetljeval nenavadno zapreko. A že mu je odleglo. Pri iskanju prehoda skozi to steno je naenkrat opazil majhno železno lestvico, in ko je ves začuden posvetil ob steni navzgor, je videl, da so naleteli na — potopljeno ladjo!

Pohitel je nazaj in pričel tresti svoje pomagače, ki so vsi izčrpani brezbržno stoneli ob zidu. Dal jim je znamenje in vsi so mu sledili do železne lestve in odtod v notranost ladje, kjer so se zaprli v neko kabino.

Voda v ladji je bila že povsem hladna in vsi so vedeli, da jim tu zdaj ne preti nikaka nevarnost več. Kajti če se dobro zapro, ne bo mogla vrela voda prodreti do njih in tako bi tu počakali toliko časa, dokler se morje v okolici ladje zopet ne shladi.

Jack pa nikakor ni mogel mirovati. Zapustil je kabino in pričel preiskovati ladjo. V nekaterih kabinah je naletel na trupla utopljenecv, žrtev, ki se niso več moglo rešiti.

Ko je tako pregledal kabino za kabino, je naposled prišel do kabine, kjer so prebivali kapitan in častniki ladje. Tu je s posebno pozornostjo vse pregledal — iskal je ladijsko blagajno — toda nikjer ni ničesar našel.

Že se je hotel vrniti k svojim ljudem, ko je na koncu hodnika opazil majhna železna vrata. Stopil je še tja pogledat in z veliko težavo je odklenil vrata, v katerih je še tičal ključ, ves zarjavel in izjeden od morske vode.

Takoj se je uveril, da je našel, kar je iskal. V kotu majhnega prostora je zagledal veliko blagajno, ki je zavzemala celo stran, vse naokrog pa je bilo mnogo lesenih, z železom okovanih in zapetih zabojev.

Tudi v ključavnici blagajne je našel ključe — očitvidno so hoteli še v zadnjem trenutku rešiti zaklad, pa se je ladja bržkone prehitro potapljala. Ko je odprl blagajno, je v njej našel mnogo kovane denarja in pa nakita, ki so ga bili potniki dali za časa vožnje ladijski blagajni v varstvo.

Zadovoljen, da je srečno našel, kar je iskal, se je Jack vrnil k svojim tovarišem, ki so se medtem že dodobra spočili.

Zdaj je Jack premišljeval, kako bi se vrnil na »Teror«. Ali se je morje že shladilo?

Bill je odšel iz kabine in se povzpeli po stopnicah do vrat, ki so zapirale izhod na palubo. Previdno jih je odprl in se globoko oddahnil, ko je videl, da se je voda skorajda že povsem shladila.

Hitrostni rekord slona

Londonski listi poročajo o prav catem hitrostnem rekordu, ki ga je postavil slon. V Hazaribeghu (Indija) je neko žensko pičila strupena kača. Ta nasebina pa je oddaljena 135 km od bližnjega mesta, kjer je bilo mogoče dobiti serum proti strupu. V tej stiski je zajahal Indijec slona in vrli slon je tekkel, kar so ga noge nesele. In premeril je to dolgo pot v pičlih treh urah; torej je tekkel s hitrostjo 45 km na uro. Dospevši v mesto, je mož pohitel v bolnico, kjer je dobil serum, najel avto in oddirjal nazaj. V zadnjem hipu so ženo še rešili.

Astrološka napoved

za 7. maj.

Dan je v neprijaznih aspektih. Pretijo prepri in sovražnosti. Ljudje so na tak dan nekam razdraženi, naglojezni in nevljudni. Z ljudmi, ki so sploh razburjive narave, boste imeli danes nevspečnosti. Bodite danes previdni v poslovnih zadevah, ne prenačitate se — važne stvari rajši odložite. Potovanja danes tudi niso priporočljiva. Pazite tudi na svoje zdravje. — Slaba konstelacija Lune bo vplivala tudi danes neugodno na zakonsko in ljubavno življenje. Značaj moških kakor žensk bodo podvrženi ostri preizkušnji. Samo ljubezen, ki premaga take kritične faze, ki se pojavljajo v teh dneh, ima veljavo in vam zasigura življenjsko srečo. V nasprotnem primeru je pa bolje razmerje razdreti. — ne bo nikoli srečno.

Iz domačih gajev

MIRAN JARC:

Modre dalje

Pojoca je noč, da bi izkoprneli
Fantovska pesem se v dalje razlega...
Čudna bolest prevzema me vsega...
O, da bi se sam pred sabo otel!

Vsa ogromnost neutešitve
divje v srce se mi zagreba.
V svoji nemoči bi krlknil do neba
v strašno vseмирje: rešitvo, rešitel!

V brezbrežja hrepenenja lijo...
O, da zajemem jih v težkem zvokul
Ah, kakor drevo sem, ki vanje vetrovi
bijo,
a ono razjeda se v svoje nelzraznosti
joku.

Miran Jarc, rojen 5. julija 1900 v Črnomlju, je izrazito pesnik najmodernejšje struje. Čestokrat zalde v najgloblje temine ter prikaže fantastne slike duševnosti. Z vso brezobzirnostjo razgalja potem te temine in izzvenci v eni sami želji: dati človeštvu novega človeka! Jarc se bavi tudi s pripovedništvom. Znani so njegovi prevodi iz ruščine in francoščine. Po struji svojega ustvarjanja spada Jarc med ekspresioniste. Odlično se Jarc udejstvuje tudi kot pisatelj za mlajšo gledališča, ter je napisal že lepo vrsto lutkovih iger s prav lepimi uspehom.

Razne novice

Državi Paraguay in Bolivia sta zdaj izmenjali vojne ujetnike iz za zadnje vojne za Gran Chaco. V Paraguayu je bilo ujetih okoli 150.000 Bolivijcev, od katerih je med tem 4500 pomrlo na raznih boleznih, dočim jih je 5000 pobegnulo. V Boliviji je bilo ujetih okoli 5000 Paragvajcev, od katerih jih je 1500 pomrlo.

Kakor poročajo iz Prage, je bil pripeljan v otroško bolnišnico v Pragu trileten dečko, ki zbija veliko pozornost zdravnikov. Dečko je popolnoma normalno razvit, ima pa močan basu podoben glas.

V vasi Mala kladuša pri Banjaluci je neka muslimanska kmetica rodila četvorke. Trije so prišli živi na svet, četrti pa mrtev.

Kakor poročajo iz Carablinka, je tam umrl Arabec po imenu Kaddur ben Hadi ben Abbas v starosti 140 let.

V Kodanju je umrl rentnik S. P. Jensen, ki je zapustil državni Dansk zanimivo zbirko. Jensen je namreč zbiral zobe slavnih oseb. Nabral je 150 zob, med temi je tudi en Napoleonov kočnik, ki je najbrže pristen. Manj pristen utegne biti zob Bodhe, ki ga je Jensen pred več leti kupil za 2500 kron od nekoga budističnega meniha.

— Koliko stane pri vas garaža za eno noč?

— V zakurjeni garaži 180 Din, v nezakurjeni 120 Din, v zaprti 100 Din, v odprti 50 Din.

— Pardon, koliko bi pa stalo, če pustim avto zunaj na polju?

Režiser filmskemu igralcu:

— Dobili ste dvojnika, ki vas bo sedaj zamenjal pri vseh opasnih scenah.

— Sijajno, naj on sedaj mesto mene odide domov in se pobota z mojo ženo radi nove obleke!

Ko dež zalije vso Ljubljano

Ljubljana, 6. maja.

Ob deževnih dnevih postane Ljubljana vsa mrka in zaspana, naši vrli močniki se stikajo v postelje ter zapo spanje pravičnega, samo še kakšna prav posebna senzacija bi jih utegnila razgibati ter razmisliti v njih spanju. Kavarne so še utegnejo napolniti, tudi gostilne pridejo vsaj delno na svoj račun, rekord ima pa vse-kakor naš ponosni nebotičnik. Ko le-žijo nad vso Ljubljano mračne megle, so ti kaj lahko pripeti, da boš gori lepo v soncu, če že drugače ne, pa v soncu rdečih reflektorjev v baru.

Ob nedeljah popoldne si prizadeva uprava nebotičniške kavarne ustvariti tip ljudskega bara. Mamice pripeljejo v bar svoje najmlajše damice in gos-podke, da občudujejo vse te čudež-ne vrlogije artistov. Zvečer pa po-staja že vse bolj resno. Marsikatero mesto nas lahko zavida za vsakokratni program tu gori. Za malenkostne dodatke že lahko občuduješ prav svo-jevrsten, pa vendar svetovni program.

Sodanji program se odlikuje prav posebno, ker nastopajo sami jugoslo-vanski umetniki. Že prvi dan so naši močniki zavohali to prednost in na-polnili bar do zadnjega kotička. Vse neustopno pričakuje, kaj bodo dali do-mači umetniki. Bodo li ljudje razo-žarjeni?

Kmalu nastopi prva plesalka, Erna Staro. V elegantnem valčku prva utrdi dobro mnenje nas vseh. Drugi nastopita dvojici Viktorija in Healy (Bog ve, kako domače imata sicer?). V lepem ter presenetljivo skladnem tangu ržeta prvo navdušenje. Tretji nastopi Milton s svojo partnerico. Svetniki je njim ples, ki pa pride v pravo akrobacijo. Joj, če bi mu plesalka padla iz rok, razdelila se na milijon kosčkov!

In vsi ti nastopajo že in že, dokler ne pride na vrsto domači komik Hu-go-Hugo. Tudi mi znamo povedati marsikaj smešnega, toda kar ta »dro-bla« je res sijano. Ko preneha, gre po baru en sam valček. Škoda, da je že nehal Takega komika bi se res človek ne naveličal poslušati vse noči. Hm-hm je v teh časih človeštva tako potreben, vse je tako žalostno, vse tako turobno, stopi enkrat gori v nebotičnik, pa boš vsaj za trenutek doživel vso mračno vsakdanost ter se enkrat pošteno nasmejati.

In vmes ti dvigajo elegantni nata-barji, fantje so res tip-top. Četokrat sem že občudoval to eleganco kre-tonj, pa v tem prav nič ne izgubijo na prijetni domačnosti ter prijaznosti. Po programu se razvije ples. Tudi v Ljubljani znamo biti elegantni, si misliš, ko gledaš vse te pare, ki se vrtijo po plesišču. Marsikatero srcece bo viže tu gori, marsikatero priždra v varno pristanjšče...

Kralj Faruk v Kairo

Aleksandrija, 6. maja. Danes je do-pel v Aleksandrijo novi kralj Faruk I. ki je ob 9.30 h nadaljeval pot v Kairo v spremstvu članov vlade.

Stavke v Španiji

Madrid, 6. maja. d. V Valledo-ridu in Cadizu je izbruhnila gene-ralna stavka.

Specialistični izpit iz rentgeno-logije je napravil v splošni državni bolnišnici v Ljubljani g. dr. Vakselj Serafin. Čestitamo!

DOLENJSKE NOVICE

V znamenju javnih del

O težkih izkušnjah radi železnice — Dajte nam
še javnih del

Novo mesto, 6. maja.

Prvi je naš list že 27. septem-bra lanskega leta objavil veselo vest, da so dela za gradnjo prvega dela proge St. Janž — Sevnica oddana in sicer gradbenemu po-djetju inž. Dukič in drug. Vsa na-ša javnost je sprejela to vest z zadovoljstvom na znanje in le, tu pa tam so se še pojavljale govori-ce, da železnico kljub odobreni licitaciji ne bo za enkrat nič in da so bili Dolenjci z vso javnostjo vred zopet enkrat pošteno pote-gnjeni. No, pa se je izkazalo, da nevesela novica ni bila točna, in da se je potrditev oddaje gradbe-nih del le za nekaj dni zavlekla, ker je ministrstvo prometa zahte-valo od tvrdke Dukič in drug, predno je definitivno odda delo, take obveze, ki so šle

preko pogojev licitacije predvsem pa glede dobave kame-nja za zidavo predorov. Kmalu pa je bila odstranjena tudi ta ne-veščnost in po obojestranskem sporazumu je tvrdka Dukič in drug pričela z gradbenimi deli. Težke izkušnje imamo res zaradi te železnice in mnogo jih je še, ki ne vedo, da so gradbena dela na prvem delu proge v polnem teku in da na terenu vihti

nad 700 parov delavskih rok

krampe in lopate, in v divje ro-mantični soteski rečice Mirne pri-pravljajo železno cesto, ki bo v najkrajšem času zvezala Dolenjsko z vsem našimi centri gospo-darskega življenja. Zanimivo si je ogledati gradbena dela na terenu, saj je za nas gradnja te železnice senzacija prvega reda, tako gos-podarska kot tujsko prometna, katero čudo si hodijo ogledovat naši gospodarstveniki in izletniki od blizu in daleč. Najzanimivejši je ogled gradbenih del pač na de-lovni dan, ko vidiš in opazuješ armado pridnih delavcev, ki bi bi-li sicer brezposelni. Šele tu obča-tiš

blagodejni vpliv javnih del

pri polnjanju brezposelnosti. Zato je umesno, da ob tej priliki po-novno stavimo zahtevo po javnih delih, pri katerih se naj zaposli za naš denar naše brezposelne delavce, ki odidajo manj vred-

ne brezposelne denarne podpore in zahtevalo samo dela in za po-štenim delom kruha. Enimena važnost javnih del obstoja tudi v tem, ko vloženi kapital v delo preko delavstva pride na trgov-ca, obrtnika in kmeta in oplodi ne samo neposredno okolico, ampak vso pokrajino, ki tudi vsa v obli-ki davščin plačuje javne datave, ki so vir za financiranje javnih del.

Moralna vrednost

pa se kaže posebno med mladino, ki hoče delati in ustvarjati, ne pa v brezdelju uživati milostne pod-pore, ki odvajajo mladino od dela in ustvarjanja iz njih poklicne be-rače in delamržeže. Zato proč z brezposelnimi podporami, ki naše mu gospodarstvu ni delavski mo-ra-li škodujejo! Dajte pa čim več javnih del. V takem razmiš-ljanju me je pot privedla preko

Važnost posvetovanj v Beogradu

Beograd, 6. maja. Po sinočni seji vodilnih državnikov Balkanskega spo-razuma je predsednik vlade dr. Milan Stojadinović izjavil novinarjem: Do-kočali smo glavno delo in lahko vam rečem, da smo opravili zelo koristno delo za vse balkanske narode. Danes bomo sestavili le še končni komuni-ke.

Predsednik grške vlade in minister za zunanje zadeve Metaxas je izjavil novinarjem: Popolnoma smo se zedi-nili glede grško-jugoslovanskih odno-sov v okviru balkanskega sporazuma.

Turški zunanji minister Tefik Ru-đi Aras je izjavil: Razjasnili smo mnoga vprašanja, ki so bila na dnev-nem redu. Nadaljevali bomo z delom, kar pa ne pomeni, da smo naleteli na težave.

V Beograd je prisel českoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta. S tem bo začel zasediti tudi svet Male zveze. Posvetovanja ministrov balkan-skega sporazuma Titulesca, Ruđi A-rasa, Metaxa in Stojadinovića so bila uvod ženevskemu sestanku Društva narodov. Zastopniki Balkana bodo ob tej priliki nastopili složno v smislu balkanskega sporazuma. V Ženevi bo-do namreč 11. t. m. razpravljali o važnih mednarodnih vprašanjih in baš zaradi tega pripadajo sestanku v Beogradu veliko važnost. Enake važ-nosti je tudi konferenca Male antan-te, ki je takoj sledila konferenci bal-kanskega sporazuma v Beogradu.

Trebnjega in Mokronoga do Pi-javice, odkoder sem jo že pod noč mahnil v Tržišče, kjer je v znanj in gostoljubni Prijatelj gostilni glavna pisarna gradbene tvrdke Dukič in drug. Na potu sem srečal trume delavcev, ki so se vra-čali na svoje domove, deloma iz šentjanškega rudnika v Kmetlju, še več pa s terena nove železnice. Sami resni možaki in fantje, ki so ob vsej trdoti napornega de-la veseli, da so dokončali zope-en dan, ki vsak pomenja, čeprav ne morda njim samim, pa vsaj njih potomcev.

začetek boljše bodočnosti

Vsa dolina je res v pričakovanju boljših dni; vse gospodarstvo in življenje se je razmahnilo že se-daj, kar je opaziti posebno v Tr-žišču, kjer posluje tudi pisarna ministrstva s svojo terensko sek-cijo, ki stalno nadzoruje gradnjo proge in pa, kot sem že omenil, jo v Tržišču glavni stan gradbenega podjetja Dukič in drug s šef-inže-njerjem g. Ferdinandom Čadorn na čelu. Upam, da bo za našo jav-nost kaj povedal, kar jo bo zani-malo.

Balkanski sporazum je važno vprašanje, ki se tiče saravnost sporazu-ma med Jugoslavijo in Italijo, ter želje Bolgarov, ki hočejo izhod na Egejsko morje. Svet male antante pa se zanima zlasti za vprašanje Hab-sburgovcev in »austrusa«. Bistveni problem Male zveze je pa še vedno vprašanje revizije mirovnih pogojev. Balkanski sporazum in mala antanta smatrajo, da bi pomenila ta revizija vojno nevarnost. V Beogradu tudi mi-slijo, da se usoda Avstrije ne da rešiti brez Italije in držav Male antan-te. Tudi albanske vprašanje je važno za Balkanski sporazum.

Izginula milijonarka

Londonka in newforška policija je vodila skupno preiskavo, kom jo na tako zapleten način izginila ameriška milijonarka Haze Draper, soproga bostonskega tekstilnega to-varnarja.

Gospa Draper se je v New Yorku ukrcala na parnik »Georgio«, neme-njena v Anglijo. Ko pa je parnik pri-pel v Southampton, milijonarka ni bilo nikjer. Sopotniki trdijo, da je neka ženska sredi oceana padla ali pa skočila v morje. Kapitan pa je iz-javil v Southamptonu, da nobenega pasažirja, ki jih je v New Yorku sprejel na krov, ne pogreša. Policija oboji zaenkrat pred uganko. Računa pa v možnostjo, da je gospa Draper, ki je v New Yorku zapustila kratko potovalno pismo, v Southamptonu na par-nik kot slep pasažir in med vožnjo izvešila samomor.

Prva prireditev Sokola I. v tem letu bo velika pomladanska zabava, ki bo v nedeljo 10. t. m. popoldne in zvečer na idilično urejenem letnem telovadišču v Koseškem ulici. Vstop na zabavo bo prost, zato vrli Soko-li pričakujejo, da jih bodo obiskali vsi, ki unejo ceniti delo edinega na-rednega društva v našem okraju.

„Glas“ je zanimiv

Novi angleški kralj je že potrdil znake za svoj monogram. Na levi vidimo na sliki kraljev monogram, ki je splošno v rabi in so z njim označene tudi državne zastave in grbi. — Monogram na desni je posebej določen za britski imperij, zlasti za Indijo.

V Napoleonovem rojstnem kraju

Odlomek iz nekega potopisa

Od Marseilla se vozimo. V prvih jutranjih urah se prikaže našim očem na sinji gladini Sredozemskega morja črna točka — otok Korzika — vetrič prinaša od tam prvi pozdrav: dih po mirtah, cipresah, ciklaminih ter lavrikah — 40 minut pozneje zabljuje naš parnik v zaliv, obdan od temnih, razkanih gor, — v Ajacciu smo.

Na prvi pogled smo skoraj razočarani. Mislimo, da bomo zagledali mesto, kjer vsak kamen, vsaka ulica spominja na velikega sina Korzike. A to tukaj je kakor neznatna četrt kakega italijanskega mesta: male, ozke ulice, preko katerih si dva lahko sežeta v roko, stare, zamazane hiše... stoj: široka piazza, na sredi spomenik cesarja — je le to mesto Napoleonovo! Tudi če bi njegova slika ne blestela v izložbi stari-narja, tudi če bi se kavarna tam ne imenovala »Café Bonaparte«.

Zakaj na tem togu, tako pripovedujejo korziški zgodovinsci, je sedel mali Napoleon, davno preden je stopil na tla Evrope, in je sanjaril o velikem, širnem kraljestvu tam zadaj za morjem, ki mu bo nekoč on vladar.

In prav na tem kraju, kjer je mali Napoleon posedal in gledal na morje, so pozneje postavili spomenik, ki ga kaže kot rimskega imperatorja visoko na konju, obdanega od njegovih štirih bratov kraljev. Ko so odkrili ta spomenik, je bil na sveti Heleni truden, zagrenjen mož že trideset let mrtev...

Resnični spomenik nosijo Ajacciani v srcu. Tako ponosni so na to, da so iz mesta Napoleonovega, da gledajo prezirljivo na ostale Korzičane, ki niso imeli sreče, da bi se bili rodili tam kakor Napoleon, kot na manjvredne ljudi. Nekoč se je tu neki angleški konzul izrazil o Napoleonu ne preveč spoštljivo; mož je bil v nevarnosti, da ga bodo ljudje linčali, in je moral ponoči pobegniti iz mesta.

Napoleonovo rojstno hišo, dom njegovega očeta, je lahko najti. Iz vseh ulic kažejo tja puščice, in ulica, kjer stoji ta dom, je vidno čisto pometana, čeprav je ravno

tako stara in ozka ko druge.

Hiša je zaprta, treba najprej poklicati vratarja. Sivolas invalid je to, — človek bi skoraj mislil, da je eden iz stare Napoleonove garde. Medtem ko odklepa vrata — »imovina ljudstva« stoji zapisano nad njimi — nam stari mož že pripoveduje. Nikoli ne reče »Napoleon« ali »Bonaparte«, ampak vedno le »Empereur« — cesar. Tukaj je cesar spal kot mladi kadet, tukaj je cesar zvečer posedal s svojo materjo; to-le slono koščeno rezbarijo je cesar prinesel iz Egipta. In to tukaj je pismo, zadnje pismo, ki ga je empereur napisal pred svojim odhodom s Korzike...

Zares, gosposko so prebivali tu, maitre Bonaparte in njegova družina. Velika dvorana, v kateri je advokat sprejemal svoje goste, bi paradirala tudi v moderni palači. Preproga, na kateri je lazil okoli mali Napoleon, kaže vtakenga leva. Naključje samo, toda simbolično.

Majhna soba, stol, skrinja, postelja. Na blazini leži francoska trobojnica. Tukaj je gospa Leticija rodila Napoleona. Zgodovinsko zajamčeno! Vse drugo je obnovljeno, renovirano, pripoveduje vodnik, toda te postelje se nikdar ni smela dotekniti nobena roka.

»Da-li prihaja mnogo tujcev sem?« vprašam vodnika.

»Da«, pravi, »Angleži, Američani, Švicarji, Čehi, Jugoslavi, Nemci. Včasih pa tudi kak Francoz.«

Dva franka stane ogled Napoleonovega rojstnega doma. Svetovna zgodovina za dva franka!

Na koncu nam vratar pokaže še skrita vrata v fleh, skozi katera je moral pobegniti Napoleon s svojo družino, ko je komisar Pascal Paoli s svojim panduri trkal na hišna vrata. Preganjan po vsej Evropi, ni cesar niti tukaj, v domovini, našel miru...

»Pustili so ga umreti na tistem samotnem otoku,« pravi stari grenadir, »toda za nas, sinove Ajaccia, ni nehal živeti...«

In previdno, z nadihom tihega spoštovanja, zaklene vrata in pritigne nato še enkrat na ključko, da se uveri, da je imovina ljudstva v dobrem varstvu.

Slovenski delavec ve:

Knjiga je potrebna duševna hrana

V naglici današnjih dni ne utegnemo pomisliti, kam nas žene ta vihra. Človeku manjka časa, da bi se lotil branja lepe knjige, zato zavije v kino, kjer ob slikah doživlja komaj senco občutkov, ki bi jih sicer v vse vrsti mori imel pri čitanju knjige. Vkljub temu je zanimiv obisk v knjižnicah, posebno v javnih delavskih knjižnicah. Zal pri nas razmere vedno tudi ne dovoljuje ustanovitve

lastne knjižnice,

ki bi jo človek lahko imel doma. Tudi nam manjka velikih državnih, javnih knjižnic, ki naj bi opravljale veliko kulturno poslanstvo zlasti v onih slojih prebivalstva, ki se komaj pribore do koščka vsakdanjega kruha in jim za knjigo ne ostane niti dinar.

To občutno vrzel izpolnjuje, kolikor dovoljujejo skromno odmerjena

sredstva, med delavstvom na prav idealni način.

knjižnica

Delavske zbornice.

To je ena izmed najlepših knjižnic, pa naj bo ona v Ljubljani, ali pa njena posestrina v Mariboru.

Razveseljivo dejstvo je, da se ljudje čim dalje več poslužujejo te knjižnice. Statistika pravi, da ljudje berejo rajši več nemških knjig kot pa slovenskih. Razmerje slovenske knjige proti nemški v prvem četrtletju 1.236. je kakor 9 proti 10. Vsega skupaj je v Ljubljani bilo izposojenih 20.766 knjig. Od tega odpade na slovenske knjige 9.741, na srbohrvatske 500, na nemške 10.356, na ostale 169 knjig. Mariborska knjižnica je v istem času izposodila 14.000 knjig, od tega slovenskih 5.764, srbohrvatskih 527, nemških 8.076, ostalih 147 knjig.

Značilno je, da je mariborska knjižnica pri manjšem celotnem prometu izposodila več srbohrvatskih knjig, kakor Ljubljana. Splošno pa

nazaduje

povpraševanje po srbohrvatskih knjigah

tako v Ljubljani, kakor v Mariboru. V primeru z lanskim prvim četrtletjem je izposodila ljubljanska knjižnica 288 srbohrvatskih knjig manj, mariborska pa 74 manj. Zanimivo bi bilo ugotoviti, v čem je vzrok za to nazadovanje.

Čitanje francoskih, čeških, angleških in italijanskih knjig ne napreduje na škodo nemških, kakor bi človek mogoče pričakoval. Starejša generacija sega še vedno po nemških, zlasti strokovnih knjigah, mlajša generacija se pa, kakor se zdi, ne nauči toliko francoščine, da bi brala francoske originale. Sodobna mladina bere, zlasti

samo slovenščino,

ker drugih jezikov sploh ne zna. Zanimivo je, da izposodi mariborska knjižnica relativno več knjig v teh jezikih, kakor ljubljanska čeprav imamo v Ljubljani največje število šol, kulturnih ustanov in univerzo. Pri skromnem obsegu slovenske znanstvene literature bi moral znati vsak slovenski intelektualce vsaj enega od svetovnih jezikov.

Znanstvene knjige.

Znanstvenih knjig je izposodila ljubljanska knjižnica 1.865, a mariborska s 728 knjigami pa znatno zaostaja za ljubljansko.

Vse te številke jasno kažejo stopnjo naše miselnosti naše kulture ter naše izobrazbe, pričajo pa tudi, da se delavstvo močno zaveda, kako velikega pomena je knjiga za poglobitev in izpopolnitev izobrazbe.

Ugasle filmske zvezde

Neki ameriški novinar si je vzel truda zasledovati usodo filmskih zvezdnikov in zvezdnic, a danes so njih imena že pozabljena.

Kako priljubljena je bila na primer Costance Talmadge, ena izmed dveh slavnih filmskih sester! Danes se piše gospa Nether in gospodinji na moževem domu kot vsaka druga gospodinja. Njena sestra Norma, stotako poročena, nastopa včasih še na kakem gledališkem odru v ne-

znatnih vlogah. Tudi sestri Lillian in Dorothy Gish sta se povrnila h gledališču.

Ljubljanka filmske publike Corinne Griffith, »božanstvena Korina« se je omožila s filmskim podjetnikom Moroscom in poleg tega kupčuje s hišami in zemljišči, — prav spretna spekulanka je, kdo bi bil prisodil kaj takega tej lepi lahkoživi ženski!

Ampak tem bivšim filmskim zvezdicam se še vedno dokaj dobro godi. Njih moški sovrstniki pa so manj srečni. No, William Haines se je pravočasno umaknil in ima v Hollywoodu zdaj tovarno polišstva. Ramon Novaro si — po ne posebno uspešni turneji po Evropi — prizadeva zdaj, da bi se uveljavil v Angliji kot proizvajalec filmov. Antonijo Moreno se namerava naseliti v Spaniji kot privatnik.

Harry Benham, bivši prvi partner med tem že tudi pozabljen Marion Davies, je danes skromen upravitelj bencinske postaje. Zalostno so končali filmski bratje Moore. Omer Moore, ki se je smel bahati, da je odpeljal 18-letno Mary Pickford in ki je vsi poznali postal slaven, je mrtev. Tudi izginil — nihče ne ve zanj, — Matt Moore, še pred malo leti slaven in bogat, pa živi zdaj v največji revščini.

Tako mine tudi filmska slava še hitreje ko druga, zvezda za zvezdo ugaša — in nove se za-blestijo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu

HRANILNE KNJIŽICE
prodane ali kupite najboljše potomoje oblateno dovoljeno pisarno. — Denar tako j. Priložite znamke.
RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica 12. Telefon 38-10.

Kupim rabljen Sax motor
ki ga je mogoče montirati na navadno kolo (bicikelj). Cenj. ponudbo na oglasni oddelek »Glasa naroda« pod značko »Sax 75«.

Birmanske ure
od Din 40.- naprej nudi Grajski urar Ig. Jan, Maribor.

Ženitve in mojitve
boljših krogov posredujemo najvestneje. Razpošljamo informativne prospekte proti predplačilu Din 10.- v poštinih znamkah, diskretno. Velika izbira odličnih partij obojega spola. Naročite takoj prospekte! — »Rezore«, Zagreb, pošta 3.

Oglašuj v »Glasu«

Radio Ljubljana

Četrtek ob 12: plošče; 12.45: poročila; 13: Čas, objava; 13.15: plošče; 14: vreme, borza; 18: Radijski orkester; 18.40: Slovenščina za Slovence, g. dr. Kolarič; 19: poročila; 19.30: Narodna ura: Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, g. dr. Ivčić; 20: Prenos iz Beograda: Mozart, Čarobna piščal, v I. odmoru glasbeno predavanje g. dr. Ukmar, v II. odmoru poročila; konec ob 23. uri.